

De mens in crisis

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door:
Pieter van Foreest stichting
Stichting voor Gezondheid en Politiek

Voor meer informatie over literatuur en geneeskunde:
www.literatuurengeneeskunde.nl.

Eerder verschenen in de reeks Literatuur en Geneeskunde

Pijn. Over literatuur en lijden

Dokter worden

De garderobe van de dokter

Schrijven tegen de tijd. Over de kunst van het ouder worden

Aan de ketting. Verslaving verbeeld

Maison Dieu. Dertig jaar The house of God.

Opname. Ziek tussen vier muren

Het huis van God

Besmet

Ontspoorde cellen

Door kanker getroffen

Nieuw leven. Geboorte in fictie

Het verwarde brein. Hersenziekten in fictie

Arko Oderwald

De mens in crisis

Over literatuur en geneeskunde

De Tijdstroom, Utrecht

© De Tijdstroom uitgeverij, 2014. De auteursrechten berusten bij de auteur.
Omslagontwerp: Cees Brake bno, Enschede.
Het omslag is gebaseerd op een schilderij van Bas Sebus.
Basisontwerp binnenwerk: Martin Majoor.

De Tijdstroom uitgeverij BV, postbus 775, 3500 AT Utrecht
Internet: www.tijdstroom.nl
E-mail: info@tijdstroom.nl

Aan de totstandkoming van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die nochtans onvolledig of onjuist is opgenomen, aanvaardt auteur(s), redactie en uitgever geen aansprakelijkheid. Voor eventuele verbeteringen van de opgenomen gegevens houden zij zich gaarne aanbevolen.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 juncto het Besluit van 20 juni 1974, Stbl. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, Stbl. 471, en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp.

Voor het overnemen van gedeelten uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

ISBN 978 90 5898 255 1
NUR 870

Inhoud

De mens in crisis. Wat hebben literatuur en geneeskunde elkaar te vertellen?	7
Beelden van kanker	41
Don't fence me in	47
Besmetting	53
Onbevlekt ontvangen. Een mysterieuze geboorte bij Heinrich von Kleist	59
Ouderdom	69
Vogel is dood (Le Bird N'est Plus)	75
Bevrijding door hasjiesj?	85
Ziekenhuis en gevangenis	95
Literatuur als voorbeeld. Over Sherlock Holmes en Jules Maigret	103
De vervelende patiënt	117
Pseudoniem In Opleiding (PIO)	127
Het scherpst van de snede	137
Een bijzondere vorm van bibliotherapie	151
Verantwoording	161